

דַּרְשֵׁתִי קִרְבַּתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • בית הכנסת פרי מגדים, צפת • השיעור נמסר במוצ"ש פרשת תזריע - מצורע, תשפ"ה

לתקן את שני החלקים של הדבור

התורה מצוה על המצורע להביא שתי צפרים חיות לטהרתו. רש"י כותב, היכן מצאנו קרבן של צפרים? מצאנו יונה, תור, בני יונה ובהמות. מבאר רש"י למה צפרים? כי כל היום הן מדברות, מצפצפות. וגם המצורע, דבר לשון הרע, על מה הגיעה כל הצרעת? הוא פשוט יותר מדי מדבר הון אדם.

לכן מביאים שתי צפרים. אומרים לו, איוני, לוקחים את הצפרים ושוחטים, לרמוז לו שייפסיק לדבר. אה, אם ככה, אז למה צפור אחת משאירים חיה? תשחט את שתייהן כך הוא ישתק, והכל יהיה טוב?

אלא בפה של הון אדם יש שני חלקים. יש את החלק של הדבורים הרעים, ויש את החלק של הדבורים הטובים. את החלק הרע, אנחנו שוחטים, את החלק הטוב, משאירים.

למה? כי באמת החלק הטוב זה דבר נצרך ומאד חשוב. והחלק הרע, הוא חלק מאד מאד קשה.

רבי עקיבא איגר והשדוך לבנו

אני לא מצאתי את המקור של זה, אבל זה נמצא בהגדה של פסח 'מעשה רב', של הרב וולף שליט"א. ספור על רבי עקיבא איגר.

רבי עקיבא איגר, יום אחד, הציגו לו שדוך לבן שלו, שהיה בגיל שמונה עשרה, תשע עשרה. רבי שלמה איגר, זה בעל 'גליון מהרש"א' (על השלחו ערוך). מהרש"א ר"ת 'מורנו הרב שלמה איגר'.

הציגו לו שדוך, ורבי עקיבא איגר, דעתו מאד היתה נוחה על השדוך הזה, והחליטו שכתב סוגרים ועושים ווארט. השדכנים שהיו באזור אמרו, אם רבי עקיבא איגר סומך על השדוך הזה, אנשים עכשיו ישמעו שרבי עקיבא איגר סומך עליו, אז כל השדוכים יעברו דרך השדוך הזה, ואנחנו נקפח את הפרנסה שלנו.

מה עשו? שלחו שליח לרבי עקיבא איגר. אמרו לו, דע לך שהכלה שהציע לך השדוך הזה היא בעלת מום. מה? יש לה גבנת.

רבי עקיבא איגר כתב מכתב לשדכן. כתב לו ככה, בערך זה הלשון: "לידי אין זה מום. גם לבן שלי אינו מום. אבל מפני שאשתי נפטרה צעירה, והשאירה את הילדים, צעירים, שלא יגיד המחקן למה אני מוכן לקחת פלה בעלת מום, כדי שהיא תטפל בילדים הקטנים. ולזה איני מותר".

השדכן קבל את המכתב, ראה שהכל שקר. בקש מאשתו, סעי לעיר של הכלה, תקחי את הכלה ותסעי אתה לפזונה, שרבי עקיבא איגר יראה את הכלה.

רבי עקיבא איגר באמת ראה את הכלה, "כלה יפה רעיתי ומום אין בה". הבין שזה שקר. מה שהשדכנים אמרו לו זה שקר גמור.

רבי עקיבא איגר כתב מכתב נוסף לשדכן: "איני יודע מפני מה אלקים אנה לידי עון כה גדול לצער נפש אחת מישראל. מוטב היה לי לשכב על ערש דני 'ב' חידשים ולא לצער נפש אחת מישראל'".

אתם יודעים מי זה רבי עקיבא איגר? כשהייתי שער ג' בישיבה קטנה, אז הרב של בקיאות, הרב רפאל רובשטיין [מקוה שהוא שליט"א], הוא אמר שרבי עקיבא איגר היה לו למוד דף היומי כל יום, 40 דף גמרא רש"י תוספות. כל יום.

וכשהוא למד, הוא כתב בצד את כל הקשיות שעלו לו בדרך אגב בגליון הש"ס. וזה קשיות שאין תרוצים עליהן. זה בדרך אגב, רבי עקיבא איגר למד, תעשה 40 דף כפול 30 יום כפול י"ב חידשים.

כל זה רבי עקיבא איגר היה מוכן לותר על הכל. ולא לצער נפש אחת מישראל. אין לנו הבנה כמה שכן אדם חס ושלום גורם לשני צער, איזה עון גדול זה בשמים.

מה שלף נראה 'זה בסדר'. זה לא בסדר. זה נורא, אי אפשר לתאר אותו. אי אפשר לתאר את העון החמור הזה. ולכן כל תלמידי רבי עקיבא מתו, שלא נהגו כבוד זה בזה.

לנו נראה כדבר שולי וטפל. לא רציני בכלל. מתי שמעת משהו אמר לך תכבד אחד את השני? מתי עושים לך מזה עסק? ופה אנחנו רואים שהאלקים כל כך מקפיד על זה.

כל כך כואב לו. אתה יודע, זה דבר שאי אפשר לתאר. כמה אפשר לפספס כשבן אדם לא מכבד אחד את השני.

כמה אתה מונע מעצמך סיעתא דשמיא כשבן אדם לא מכבד אחד את השני.

מצד שני, יש את הצפור השנייה. הצפור השנייה זה הדבור הטוב.

הסבר נפלא מה הכוונה 'שנוי השם'

זוג הגיעו לרב רפאל לוין, הבן של רבי אריה לוין. אמרו לו הרב, אנחנו זוג צעירים, התחתנו לפני ארבעה חודשים, אנחנו רוצים להתגרש.

למה? שאל הרב. כבוד הרב? הכל בסדר, פשוט אין קשר בינינו. במשך ארבעה חודשים, אם תאסף את כל מה שדברנו ביחד, זה אולי דקה. אין קשר בינינו, אז אנחנו רוצים להתגרש.

אמר להם הרב רפאל לוין, להתגרש זה עוד ספור. אבל זה שאין ביניכם קשר, זה גזרה. צריכים לקרע את הגזרה הזאת. חז"ל אומרים, אחד מהדברים שקורעים גזר דינו של האדם זה שנוי השם. חייבים לעשות שנוי השם.

אז אנחנו צריכים שמישהו או הבעל או האשה יעשה שנוי השם. מי מוכן לעשות שנוי השם? אמרה האשה, אני מוכנה לעשות שנוי השם. הרב שאל, איך קוראים לך? היא אמרה קוראים לי אביגיל.

מהיום כדי שהגזרה תבטל נקרא לך רבקה. האשה הסכימה.

אבל תשמעו, אמר להם הרב רפאל לוין, אני קבלתי מוגיסי הרב אלישיב. הרב אלישיב אמר שכשעושים שנוי השם זה לא מספיק שרק אתה עושה בבית כנסת שנוי השם וזה נגמר. חייב במשך חודש, חייב שיקראו לך בשם הזה מינימום שלש פעמים ביום. וכה השם נתפס ונקרא שנוי השם.

אז מה אתה צריכה לעשות? אתה קם בבקר, אתה צריכה להגיד לה 'רבקה, בקר טוב'. בצהריים, תגיד לה 'רבקה, צהריים טובים'. בערב, תגיד לה 'רבקה, ערב טוב'.

זהו, ככה תתגלגל להגיד רבקה, רבקה. השם הזה יתפס במשך חודש. אחרי חודש תבואו לדבר ונראה מה עושים.

באמת, הבעל קם בבקר אמר לה 'רבקה, בקר טוב'. אחר כך בצהריים, אמר לה 'רבקה, צהריים טובים'.

"רבקה, האכל שלף טעים". רבקה, רבקה, רבקה. אחרי חודש לא חזרו.

אחרי חודש לא חזרו. זהו. כל כך נהניתי מהרעיון איך הוא תפס אותם.

באמת זה רעיון, אהה.. זה גאונות, גאונות. אבל איך אפשר לתפס אנשים? מלה טובה. רק תזכיר את השם של הון אדם.

תגיד עוד מלה, עוד משהו. תראה מה אתה יכול לעשות.

מלה טובה לראש הכולל

ספר הרב גלזר (בעלון 'בית יוסף'), מה שספר לו אברך שבדידיה הוה עובדא.

וכן ספר האברהם: אני כבר חתנתי חלק מהילדים, יום אחד, אחד הילדים בא לאכל ארוחת צהריים אצל אמא. אחרי שגמר לאכל, הוא אומר לאמא, יש לך ידים של זקב אמא? איזה אכל טעים יש לך? מה זה? כל כך אני נהנה לאכל פה איזה טעם טוב יש לך.

ספר האברהם, אני רואה את אשתי 'דמעות בעיני'. על זה שהבן שלה אמר לה כמה מלים טובות. מה? איך היא התרגשה? אמרתי לעצמי, אני נמצא בכולל 17 שנים. אף פעם לא אמרתי לראש כולל תודה רבה על המשכרת. אף פעם לא אמרתי לו תודה רבה. תראה איך אנשים מתרגשים ממלה טובה.

אמרתי אני חייב לבוא לראש כולל להגיד לו יישר כח. הגעתי לכולל ב-4 בצהריים, אמרתי לראש הכולל: אני רוצה להגיד לך תודה רבה. אנחנו לומדים פה תורה ואתה מתאמץ, הולך ממקום למקום, מתבזה, אוסף כספים ואנחנו פה לומדים. הכל בזכותך. אני רוצה להגיד לך תודה רבה על מה שאתה עושה לנו.

ראיתי שהראש הכולל לא הגיב. אמרתי, אולי הוא צריך בנגון אחר. באתי בבקר למחרת.

אמרתי לו: אני רוצה להגיד לך, אנחנו עושים ושבוע אברכים פה לומדים. עושים ושבוע אברכים. שבוע עושה שנים. תעשה חשבון כמה תורה היה פה. כל זה שלף. על זה שאתה טורח בשבילנו. על זה שאתה כל כך דואג לנו. אתה ממש הולך ממקום למקום. אתה גם לא צעיר, עברת את גיל שבועים, ואתה דואג לנו. אמרתי, אני רוצה להגיד לך תודה רבה מכל הלב.

תאמינו לי, הראש כולל נראה שהוא לא התפעל. אמרתי לעצמי, אולי צריך עוד נגון. באתי אליו למחרת.

אמרתי לו: אני רוצה להגיד לך, אתה לא יודע איזה שלום בית אתה עושה בבית,

רבי חיים עוזר קרא לדוקטור שמידט "רב"

ספר רבי חיים עוזר. יום אחד, הגיע אלי דוקטור שמואל שמידט. הוא היה חלונני שלא שומר לא תורה, לא מצוות, לא כפורים, לא שבת כלום. היה עסקן צבורי באמריקה. והוא בשנת ת"ש רץ ממקום למקום עם הקשרים שהיו לו וספן את עצמו בשביל לראות איך אפשר להציל עוד כמה יהודים? עוד יהודים פה, עוד יהודים משם, מהשוואה. הלכתי ממקום למקום לנסות. ככה ספר לו דוקטור שמואל.

אחרי שהוא סים לספר, אמר לו רבי חיים עוזר: "ברצוני לדבר אתך בלשון יותר של חבה, אני רוצה לקרא לך רבי שמואל". אמר לו שמואל: "הרב, לא מגיע לי השם הזה, רבי שמואל. הרב לא יודע מי אני".

אמר לו הרב: "יהודי שהולך ממקום למקום, וכל המטרות שלו איך אני יכול להציל עוד יהודי אחד, אפשר לקרא לו רבי שמואל".

ספר רבי שמואל, התחלתי לכבות. למחרת בבקר קמתי וזו הפעם הראשונה בחיים שלי שהנחתי תפלין. הנחתי תפלין, התעטפתי בטלית, ומשם התחילה כל התשובה שלי, במלה טובה שרבי חיים עוזר אמר לי לשון של חבה, שם הכל היה. עכשיו זה בן אדם, אתה יודע, זה אנשים רחוקים, הרחוקים ביותר שיכולים להיות, במלה טובה הוסרו כל המחצות.

לכן בתוך הימים האלו כל אחד באמת יראה להתחזק בזה. להתחזק. נכון, אפשר לדבר על הדברים יותר ברומו של עולם, אבל כמדומה לי שזה גם דברים ברומו של עולם. אם לא שזה הכל, זה כולל את הבית, זה כולל בכולל.

אף אחד לא יודע מה הולך בלב של השני. אף אחד לא יודע. כשרק היחס שאתה מתיחס אחד לשני, היחס הזה אתה לא יודע כמה אתה יכול להשפיע. לא תמיד רואים את זה. לא תמיד גם יספרו לך. לא תמיד גם תדע. לפעמים רק למעלה בשמים יספרו לך. רק לאחר הפטירה יספרו לך מה עשית, אבל שתדע שכל פעלה שאתה עושה מאד מאד יקרה.

גם אם לא שומעים, מלה טובה משפיעה

ראיתי בעלון 'דרשו' (וישלה), מצא חן בעיני מאד לכן אני רוצה להגיד את זה. מספר שם שהגיעה איזו אשה אחת לרבי אהרן דוד גיטלסון שליט"א, רבה של קהלת 'קהל חסידים' בשכונת נוה יעקב בירושלים, והתחילה לבכות.

היא ספרה לרב ולרבנית: היה לי בן לתפארת. הרב לא יודע באמת מה זה צדיק מיוחד, מיוחד באמת. למדן, צדיק, כל המדות הטובות היו בו.

אני לא יכולה לשכח את הטלפון שהוא התקשר אלי ויום אחד הוא אמר לי: "אמא אל תדאגי לי, אני עוזבתי את הכל, אבל אמא אל תדאגי". וזהו, והוא נתק והוא הלך. נסיתי לחזור לטלפון הזה, זה היה טלפון צבורי וזה לא היה מתאים.

מה אני אגיד? הפכתי את העולם לחפש אותו ולא מצאתי אותו. פשוט הוא נעלם.

כל זה מספרת האשה. שנתים אני בוכה שהילד הזה יחזור. אין, לא עוזר. הוא לא חוזר. כבוד הרב, מה אני אמורה לעשות?

אמרה לה הרבנית, תדעי לך שגם כשאת אומרת מלה טובה לבן שלך, גם כשהוא לא שומע את זה, זה גם משפיע עליו בנפש. מהיום תמצאי זמן, דקה, שתי דקות, באיזה פנה, תפרגני לבן שלך על הדברים הטובים שיש בו. וזהו, ככה תעשי.

ספרה האשה, זה היה בערך באמצע החורף. לקראת ליל הסדר הבן מתקשר. מתקשר הבן: "אמא, אני יכול להגיע ליל הסדר אליכם?" היא אומרת לו: "בטח, הבית פתוח, מחכים לך".

אולי עבר 40 דקות והבן הגיע. הבן הגיע, ישבתי אתו בערב של בדיקת חמץ כל הלילה והוא ספר לי: "אמא, את יודעת, אמא, חצי שנה אחרונה אני מרגיש שיש לי יגעוים לבית. פתאום התחלתי להרגיש שהיחיד בעולם שאהב אותי כמו שאני זה רק אמא. ומה אני אגיד לך אמא, ועם הזמן, ועם הזמן, הנגייעים האלו כל כך גברו לי, כבר לא יכלתי, אין לי שליטה. אמרתי זהו, אני טעיתי בכל המהלך של החיים שלי. אני חוזר הביתה, אני חוזר, זהו, חוזר".

אז יוצא שגם מלה טובה שאתה אומר, גם בלי שישמע השני, זה משפיע מאד. יזכה אותנו השם, שנוזכה לכבד אחד את השני, שנוזכה לאהב כל אחד ואחד, שנוזכה לאהב את כל כלל ישראל, שנוזכה לעבד את בוראנו, לעשות לו נחת רוח, אמן ואמן.

אתה הולך, אתה חושב שאתה עושה רק זכיות של למוד תורה? עכשיו יש אכל בבית.

יש לי שלום ביני וביני אשתי. הילדים גדלים. מה אתה חושב? זה רק פה בכולל? זה הכולל, זה הבית, זה השכנים, זה ההורים שלי, זה כלם גיחך.

פה הראש כולל באמת אומר לי, שב, שב. אני רוצה להגיד לך משהו. אתה יודע, אני באמת, באמת, כמו שאתה אומרת, אני מבגד.

אני החלטתי לפני יומים שאני סוגר את הכולל. סוגר את הכולל. אמרתי בשעה שבע, אני קם, דופק, אומר לכלם זמן הבא שכל אחד יחפש לו כולל אחר.

פתאום באת ב-4, אמרתי יישר כח, שאתה מחזיק אותנו, שאתה תומך בנו. אמרתי איזה לא נעים זה. בן אדם מפרגן עליך ואתה בא בערב ואתה אומר לו הולך הביתה? לא נעים.

מחר אני אגיד. מחר אני אגיד לאברכים שיחפשו מקום אחר. היום אני לא אגיד את זה.

טוב, למחרת באת, ועוד פעם אמרתי לי יישר כח וספרתי לי כמה לומדים פה תורה. אמרתי זה לא נעים. אנשים באמת מעריכים. מעריכים את מה שאני עושה. פתאום אנשים מעריכים.

החלטתי להרים טלפון לחבר שלי. אמרתי אני אעשה עוד מאמץ אחד. אני כבר מבחינתי כבר לסגור את הכולל. אבל אני אעשה עוד מאמץ אחד. יש לי איזה חבר שכל הזמן אומר לי תתקשר אני אעזור. תמיד שאני מתקשר אליו הוא לא עונה. והוא אומר לי לא משנה תתקשר אני אעזור. אף פעם הוא לא עונה. אמרתי, אתה יודע מה? אני אתקשר. התקשרתי, הוא ענה.

אמרתי לו תשמע הכולל במצב סגירה. אנחנו צריכים עזרה. הוא שאל: "כמה יש לך אברכים?" אמרתי "עשרים ושבעה".

כמה אתה צריך כסף? אמרתי לו בערך איזה שלושים, שלושים וחמש אלף לחדש. זאת אומרת בשנה זה בערך שלש מאות ששים אלף. תראה את זה כסגור, חמש שנים קדימה אני משלם.

אומר לו הראש כולל כל מה שאתה רואה פה זה שלך במלה הטובה שאמרת לי. חמש שנים הם ילמדו פה עשרים ושבעה אברכים, תדע, הכל שלך, למה? כי המלה הטובה שאמרת לי נתת לי כח והעידוד להמשיך לאסוף עוד פעם כסף. ללכת, לנסות עוד פעם ועוד פעם.

תראה מה אפשר לעשות במלה טובה שאתה אומר לשני.

רבי שמעון טהר את העיר טבריה

עוד שבועים תהיה הלולת רבי שמעון. ורבי שמעון כשיצא מהמערה הוא אמר לכלם, אני רוצה לעשות טוב לאנשים. כמו שיעקב אבינו עשה טוב לאנשים, גם אני רוצה לעשות טוב לאנשים. אמרו תשמע טבריה, יש לנו בעיה בטבריה.

העיר טבריה כלה בית קברות. כלה, כל טבריה. הכהנים לא יכולים לעבר שם. טבריה גם היתה עיר של תורה, עיר של מסחר והכהנים לא יכולים להגיע לשם. רבי שמעון בר יוחאי, עשה עם התרמוסים טהר את עיר טבריה.

הגיע עליו ההוא סבא. מה אמר לו ההוא סבא? עקץ את רבי שמעון. מה אמר לו? טהר בר יוחאי את בית הקברות.

עקץ אותו. מה זה עקץ אותו? זה היה ווכוח הלכתי. זה לא עקיצה סתם.

אם באמת טבריה היא בגדר בית הקברות אין לה תקנה על פי הלכה לדעתו של אותו סבא. גם אם גבוא היום רבי שמעון לבית הקברות ויעשה סימנים והמתים יצאו החוצה, לא יעזר. בית הקברות גדון נחשב לבית הקברות.

רבי שמעון טען. זה לא נקרא בגדר בית הקברות. זה מקום שאנשים קברו. ההוא סבא טען. לא, זה נקרא בגדר בית הקברות. ולכן אין טהרה.

מה ענה לו רבי שמעון? אתה יודע שבחוי הפרוצות מפרגנות אחת לשניה. אנחנו תלמידי חכמים לא נפרגן אחד לשני? זהו. זהו. זה מה שאמר רבי שמעון. לא ענה לו תשמע בוא נתפלפל בוא נשב. לא לא לא. יכול להיות שאני טועה. בוא נגיד שאני טועה. אבל אתה יודע בחוי הפרוצות שם מפרגנות אחת לשניה. איך יתכן שאנחנו בכולל לומדים תורה ביחד ואנחנו לא נפרגן אחד לשני? נתן עיניו בו ועשה אותו גל של עצמות.

רבי שמעון הבין תלמד לפרגן. אתה לא יודע לפרגן? אז תלך, לא צריכים אותך. כל כך זה דבר חמור. לא נתן לתאור.